

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Secundum sigillum de equo rufo aperitur, & explicatur, & de Martyrum splendore nonnulla perstringuntur. Sectio III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

corona ex variis floribus, Martyrum videlicet rosis, Confessorum violis, & candidissimis virginum liliis contextitur. Hoc enim sensu Rupertus exponit illud ^{Rupert.} Zachariæ 6. *Sumes aurum, & argentum, & facies coronas, & pones in capite Iesu filij Ioseph, sacerdotis magni: Quia nimirum, inquit, per singulas virtutes electorum suorum Dominus coronatur, imò in illis coronatis saluator coronâ accipit, quia ipse est opus omnium Sacerdotum corona.* Cû igitur hoc loco data Christo dicitur coronâ, duæ postrema accipiendâ sût.

Secundum sigillum de equo rufo aperitur, & explicatur, & de Martyrum splendore nonnulla perstringuntur.

SECTIO III.

IN apertione secundi sigilli equus rufus, qui apparuit, imperium sub Domitio Nerone resignificat, sub quo Ecclesia primam edicto publico passa est persecutionem generalem; quo tempore, quoniâ multi fideles sanguinem pro Christo fuderunt, rectè eius imperium per equum rufum exprimitur. Nero igitur fuit huius equifessor, cui ob summam crudelitatem datus dicitur gladius magnus: incredibilem enim in Romanos carnificinam exercuit, ipsique Romanæ vrbis faeces admoueri præcepit, quod incendium sex integris diebus, & septem noctibus perduravit: atque hoc egregium spectaculum ut iucundius videret Nero, altissimam turrim conscendit, vbi quedam Homeri carmina de Troiâ incendio præ animi iucunditate cecinit. Iam verò contra Christianos dici non potest, quàm barbarus, & immanis extiterit, in quibus duo illa clarissima orbis lumina Petrû, & Paulum tanquam duos soles de mundo sustulit. Verissimè tunc in fideles quadrabat illud 1. Cor. 4. *Spēctaculum facti sumus mundo, & Angelis, & hominibus,* seu ut Græcè est, *Ἰεῦρα τοῦ κόσμου,* id est, *Theatrum facti sumus:* & est sensus, theatri, & spectaculi loco quasi feris obiiicimur, cum variis tormentis, & cruciatibus necamur, ut theatrum mundo, Angelis, & hominibus exhibeamus: cui concinit, quod præcellerat, *Tanquam morti destinatos;* Græcè *ὡς ἐπιθανάτους,* id est, *ad mortem seruatos,* ducta similitudine ab ijs, qui more Romano bestijs spectante populo obiiiciebantur, atque ad id caueis inclusi tenebâtur, tanquam morti iam obnoxii: ac destinati: id quod sub Nerone fidelibus accidebat, quia & ipsi obiiiciebantur feris, & vbi cumque reperiebantur, tanquam morti destinati dici poterant, ac theatrum mundo, & Angelis exhibere, propter persecutionis magnitudinem, quæ vbi que grauissima grassabatur. Porro aduerte, licet D. Chryso. cum dicitur: *Et Angelis,* bonos tantum Angelos intelligat, eo sensu talia esse martyrum certamina, ut Angelorû digna sint aspectu: tamen multos de Angelis tum bonis tum etiâ malis interpretari: quam expositionem affert præter alios D. Tho. *Angelis,* inquit, *& hominibus,* scilicet bonis, & malis: concurrebant enim ad eorû spectaculum boni Angelis ad confortandum, mali autem ad impugnadû. boni homines ad compatiendum, & exemplum sumendum patientiæ, mali verò ad persequendû & irridendû: vel aliter: erant spectaculû, siue theatrum Angelis: bonis quidem, quoniâ ipsorum certamina, ut aiebat Chryso. Angelorum erant digna aspectu, & eiusmodi, quæ cælitum in se oculos per amorem, & admirationem converterent: malis autem, quia Apostolorum, & reliquorum Martyrum iniuriæ demones oblectabant, cum cernerent hostes suos, id est, Apostolos, & reliquos sanctos torqueri ad terrorem aliorum, ne Christi fidem amplecterentur. Itaque rectè dicitur permissum illi fuisse, ut sumeret, id est, auferret pacem de terra, ut inuicem se interficiant: quia ex Romanis plurimos alios per alios præcipiebat occidi. Totum denique Romanû imperiû cædibus, & sanguine

I. Equus rufus Imperium Neronis significat.

1. Cor. 4. 9.

D. Chryso.

Martyrum certamina Angelorum, demonum, & hominum.

D. Thom.

Insuper iniuriæ demones oblectant.

cruciat: quemadmodum fusè ex Suctonio, Eutropio, Eusebio, Paulo Oro-
sio, & aliis tradidimus.

- II. Pro illustriori tamen huius rei cognitione, & martyrio eius temporis splendo-
re magis illustrando sciendum est ex Gellio lib. 2. noctium Atticarum, cap. 26. ru-
fum colorem à sapore quidem sic appellatum: sed cum aliter rubeat ignis, aliter
sanguis, aliter ostrum, siue purpura, aliter crocus, has singulas rufi varietates vna
rufi, siue ruboris appellatione significari: itaque sub colore rufo comprehendi
ignem, sanguineum, croceum, purpureum, aureum, siue fulvum, flavum deni-
que & puniceum. Igitur imperium sub Nerone equo rufo comparatur propter
multitudinem Martyrum, qui eius imperij tempore passi omnes rufi coloris spes-
cies, fidei, charitatis, & virtutum reliquarum splendore, ac varietate retulerunt,
è quibus potiores tantum perstringemus, et Martyrij splendor magis cluceat. In
primis igitur colorem purpureum, qui ad sanguineum vergit, ad martyrium
pertinere ostendit locus ille Cantic. 3. vbi dicitur Salomonis ferculum ascensum
purpureum habuisse: per ferculum enim eo loco celestis gloria accipi potest,
ad quam per ascensum purpureum, id est, martyriam pervenitur: quemadmo-
dum interpretatur D. Hieronymus lib. 2. in Ezechielem homilia 15. *Ascensum, in-
quit, habes purpureum, quia maxima multitudo fidelium in exordio nascentis Ecclesia per
martyrij sanguinem pervenit ad regnum. Igitur Rex noster ascensum purpureum fecit in fer-
culo, quo ad clarum, quod intus aspicitur per tribulationem sanguinis pervenitur.* Eandem ob-
caulam de Ecclesia dicitur Prouerbiorum 31. *Byssus, & purpura indumentum eius:*
quem locum sic Beda exponit: *Byssus indumentum Ecclesia est in candore pura conscientia,
& conversationis: purpureus autem color sanguinis habet speciem, unde pulchre dictum est
à Patribus, quod Ecclesia electorum floribus vernans in pace habet lilia, in bello rosas: vbi cer-
nis Bedam martyres rubicundis rosis conferre, quarum color etiam sub rufo
comprehenditur, & alludere ad locum illum Augustini sermone 37. de sanctis,
vbi ita ad Ecclesiam loquitur: *O vere beata mater Ecclesia, quam vincetium gloriosus
Martyrum sanguis exornat, & candida induit virginitas: floribus eius, nec rosa, nec lilia de-
sunt. Certent igitur singuli amplissimas accipere dignitatum coronas, vel de virginitate candi-
das, vel de passione purpureas: in celestibus castris pax, & acies habent flores suos, quibus milites
Christi coronantur.* Hæc Augustinus. Nec verò dumtaxat color purpureus ad mar-
tyres pertinet, eo quod vergat ad sanguineum, sed etiam quia est regius, & impe-
rialis color: vnde Canticorum 7. dicitur. *Coma capiti tui sicut purpura Regis:* mar-
tyribus enim quasi comis Christus, qui caput est Ecclesie, veluti regia quadam
purpura exornatur.*

III.

- Puniceus etiam color, cuiusmodi auctore Gellio est ille, qui in dactylis, seu
palmarum fructibus reperitur, & exuberantiam habet splendoris, martyrum
quoque gloriam non obscure commendat: siquidem martyres fructus palmæ
sunt, id est, crucis Dominicæ: sic enim plerique interpretantur locum illum
Canticorum 7. *Dixi, ascendam ad palmam, & apprehendam fructus eius:* quæ
verba, Beda vult esse sponsi per Prophetarum vaticinia redemptionem generis
humani pollicentis, ascensurum se in palmam, id est, crucem virginicam, ac trium-
phalem arborem, cuiusque fructus apprehensurum, id est, posteriores glorias, cla-
ritatem videlicet resurrectionis, & triumphantem ascensionis gloriam. Verum
nos cum alijs per fructus palmæ noui Testamenti heroes, præcipue verò Mar-
tyres merito possumus accipere, quos tanquam suauissimos dactylos crux
Christi quasi palma primis illis nascentis Ecclesie temporibus produxit iuxta
illud Esaiæ 53. *Pro eo quod laborauit animæ eius, videbit, & saturabitur, & iusti-
ficabitur.*

fecabit ipse iustus seruos meos multos, videbit semen longeuum. A qua expositione non abhorret etiā Beda loco citato. Accedit, quod ipsi Martyres toti puniceo, seu phœniceo, id est, palmarij sunt: Græcè enim palma *φοίνιξ* dicitur, vnde color phœniceus, & puniceus: palmarij, in quem propter illustrissimas victorias, quas de morte, tyrannorumque seuitia reportant: vnde propter Martyrum multitudinem Ecclesia ciuitas palmarum merito appellari potest: in Christi enim figuram Rex Salomon dicitur 3. Reg. 9. in terra solitudinis ciuitatem palmarum exædificasse, id est, vt interpretatur Glossa, palmis abundantem, quoniam Christus in ipsa media gentilitate, quæ terra erat solitudinis, Ecclesiam condidit martyriorum palmis fecundissimam: quam eandem ob causam statura Ecclesie assimilata palmæ dicitur Cant. 7. vsque ad eam autem Martyres palmarij sunt, vt elatis palmarum, in quibus tota palmæ posita est pulchritudo, comparentur Cantorum s. cum dicitur: *Comæius*, id est sponsi, sicut elata palmarum: vbi sponsi comæ, quas Sanctus, & præcipuè Martyres paulò superius interpretati sumus, Christum, qui caput est Ecclesie, exornantes, ab eo que enascentes elatis palmarum conferuntur: quia quemadmodum victores elatis palmarum pulcherrimis coronabantur, ita Christus suis Martyribus tanquam victor, & triumphator summa Ecclesie gratulatione coronatur.

3. Reg. 9.
Ecclesia ciuitas palmarum propter martyres.

Cant. 5. 22.

Iam vterque croceus, qui color etiam est pulcherrimus, & veluti aureus, ad Martyres præcipuè pertinet: ij enim sunt crocus ille, quem Ecclesie hortus ferre dicitur Canticorum 4. *Emissiones tua paradisi malorum puniceorum, nardus, & crocus*: cum enim eo loco per has aromatum species varia sanctorum genera designentur, per crocum Martyres accipiendi sunt: quemadmodum enim crocus condiendis cibis adhibetur, & maximam vim habet exhilarandi cor: ita Martyres fidei, & patientie suæ exemplo, labores omnes, molestiasque huius vitæ pro Deo susceptas quasi condiunt, dulcioresque, ac suauiores efficiunt, denique mira iucunditate fidelium corda perfundunt: sic enim Tobiam, & Iob quasi crocum condiendis virtutum cibis aptissimum proponunt diuinæ literæ Tobie 2. illis verbis: *Hanc autem tentationem ideo permisit Deus euenire illi, vt posteris daretur exemplum patientie eius, sicut & sancti Iob.* Accedit, quod crocus propter aureum, & flauescentem colorem symbolum est charitatis, quæ potissimum in Martyribus splendet, iuxta illud Christi Domini Ioannis 15. *Maiorem charitatem nemo habet, quam vt animam suam ponat quis pro amicis suis.* Sic enim cum locum Canticorum citatum interpretatur Beda, afferens in eandem sententiam illud Threnorum 4. *Qui nutriebantur in crocis, amplexati sunt stercorea*: vbi quamquam ad literam sermo sit de calamitatibus Hebræorum tempore Hierosolymitanæ obsidionis sub Nabuchodonosor, cum nobilissimi qui que præ fame coacti sunt rebus vesci abiectissimis: quemadmodum etiam accidit in obsidione Samariæ, vt refertur 4. Reg. 6. *Facta est fames magna in Samaria, & tandem obsessa est, donec venundaretur caput asini octoginta argenteis, & quarta pars cibi stercoreis columbarum quinque argenteis*: tamen Beda ad charitatem refert hoc sensu: qui videbantur quondam charitatis floribus rutilare, grauissimis postmodum se fœdis ceperunt vitiorum xolutabis immergere: eodemque modo locum intellexit Diuus Bernardus sermone de obedientia, patientia, & sapientia: vbi expendit verbum illud, *amplexantur*, quod vehementiam insinuat, & rectè quidem Bernardus: solent enim, qui diuinæ bonitatis dulcedinem semel gustarunt, si ab eo statu prolabantur, deteriores fieri, & stercoreis, id est, adiectis voluptatum illecebris delectari, cuius periculi sponsus sponfam admonuit illis verbis Canticorum 1.

Cant. 4. 13.
Martyres croco comparantur.

Tob. 2. 12.

Ioan. 15. 13.

Beda.

Thren. 4. 5.

4. Reg. 6. 25.

D. Bernardus.
Tarpinus peccant, qui prius peccata abstulerunt.
Cant. 1. 8.

si ignoras te, opulcherrima inter mulieres, egredere, & ab ipso vestigia gregum tuorum, & pasce hædos tuos: quo loco hædos pasceret est lasciuos, ac petulantes libidinis motus sectari: quæ miseriarum decidunt ijs, qui magnitudinem, & præstantiam diuinæ cõuersationis, & charitatis ignorâtes, ac minoris facientes ex eo statu delabuntur, & quod est consequens, in ætulerio vitiorum omnium cæno volutantur.

V. Denique ob eandem coloris pulchritudinem granis malorum granatorum, qui etiam color sub rufo comprehenditur, similes dicuntur martyres: hoc enim sensu accipiendum est illud Canticorum 4. *Emissiones tua paradisu malorum puni-
corum*, quemadmodum vult Beda. *Mala*, inquit, *punica, quæ sanguineo rubent colore, eorum in Ecclesia triumphos insinuant, qui post fontis signati ablutionem, cuius paulò ante facta fuerat mentio, suo sunt etiam sanguine baptizati.* Obseruauerunt tres Græci patres in commentarijs super Cantica, qui cum operibus Theodoreti circumferuntur, malos punicas arbores, de quibus eo loco agitur, esse eas, quæ in quercubus inferuntur, quæ firmissimas habent radices, & difficile augelli possunt, in quibus quercuum radicibus volunt fidei designari firmitatem: id quod non obscure Martyrum naturam significat, qui per earum arborum mala granata exprimuntur, quippe qui produci nequeant nisi à malis punicis in fortissimis quercubus; id est, firmissima fide insertis, cum Martyrium summam fidei firmitatem requirat. Atque hæc de præcipuis rufi coloris varietatibus pro Martyrum gloria, & splendore dicta sufficiant.

Tertium de equo nigro sigillum explicatur.

SECTIO IIII.

I. **A** Petro tertio sigillo apparuit equus niger, & qui sequebatur super eum, habebat stateram in manu sua, & audita est vox quatuor animalium dicentium: *Bilibris tritici denario: & tres bilibres hordei denario: vinum, & oleum ne laferis.* Per equum nigrum Romanum item Imperium significatur: per seilicet autem Titus Imperator Vespasiani filius, qui Hierosolymam grauissima cinxit obsidione, tendemque omnino excidit. Dicitur autem Romanum Imperium sub Tito nigrum, hoc est, triste, & luctuosum Iudæis: nam, vt de multis pauca dicamus, præter illa quæ in nostro de Ecclesiæ persecutionibus commentario commemorauimus, Titus castra posuit in monte Oliueti, vnde olim Dominus præuidens hanc vrbs obsidionem, & vastitatem fleuerat super illam, Luc 19. deinde vrbs cinxit obsidione grauissima: cumque plurimi Iudæorum quotidie caperentur, quia urgente fame foras egredi cogebantur, eos Titus ante suos oculos crucibus affigi præcipiebat, quingentos videlicet per dies singulos, & interdum plures: quorum tantus fuit numerus, vt autore Iosepho libro 6. de bello Iudæico, capite 12. iam spatium crucibus decisset, & corporibus cruce. Hi autem proculdubio filij eorum fuerunt, qui clamauerant, *Crucifige, crucifige cum.* Cum verd fames in dies ingrauesceret, multi que propterea à ciuitate exeuntes se vltro Romanis dederent, Titus murum quendam in circuitu vrbs exa edificari iussit, quo omnis penitus ad exitum via fuit intercepta. Mirum verd est quanta celeritate, tridui videlicet tantum spatio totum opus perfectum fuit, cum tamen quadraginta ferè stadia per circuitum contineret. Atque de hoc etiam muro potest ad literam intelligi illud Luc. 19. *Circundabunt te inimici tui vallo, vt egregie annotauit Cardinalis Baronius tom. 1. Annalium.* Duo autem potissimè famis illius acerbiter augment: vnū est, quod refert Egæsiippus, multos viuo cibo præ gaudio vitam

*Equus niger
imperium.
Titus signifi-
cat.
Luc. 19.*

Iosephus.

*Luc. 19. 43.
Baronius.
Fames, &
calamitas
Iudæorum.
Egæsiippus.*